

KUNGSHOLMS KYRKOGÅRD

KULTURHISTORISK INVENTERING AV GRAVVÅRDAR

**KV. ULRIKA 1, 3 OCH 5
STOCKHOLMS STAD OCH LÄN
2016-06-01**

Benämning	Kungsholms kyrkogård, Västermalms församling
Kommun	Stockholm
Fastighet	Ulrika 1, 3 och 5
Adress	Kaplansbacken 1, Hantverkargatan 6
Er referens	Kjell Hellström
Datum	2016-06-01

Till

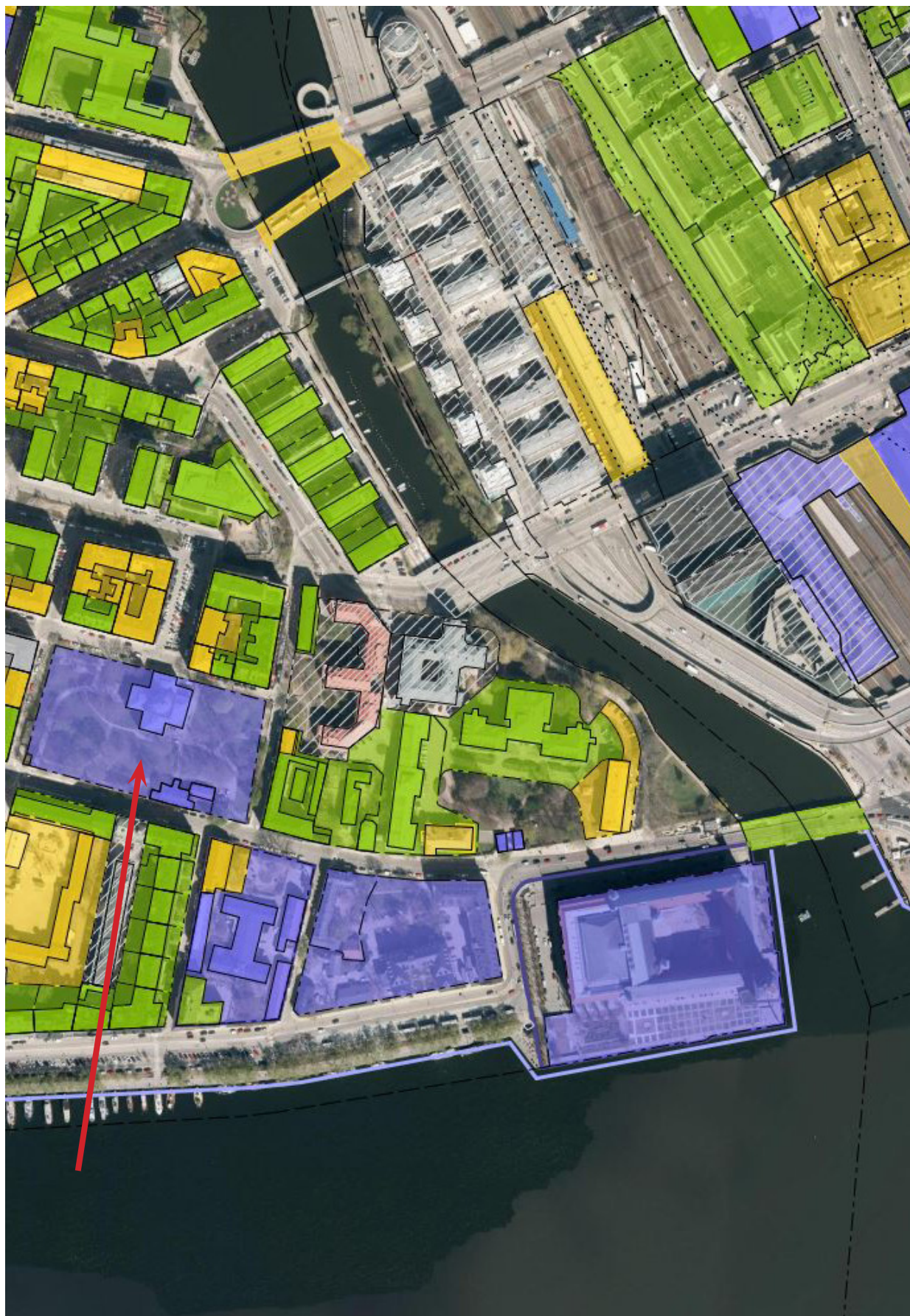
Västermalms församling
Arbetargatan 21 / Box 490 19
100 28 Stockholm

KULTURHISTORISK INVENTERING AV GRAVVÅRDAR

AIX Arkitekter AB har på uppdrag av Västermalms församling utfört en kulturhistorisk inventering av samtliga gravvårdar på Kungsholms kyrkogård. Inventeringen har utförts i samband med uppdatering av befintlig Vård- och underhållsplan för kyrkogården. Det arbetet har utförts i samarbete med Topia landskapsarkitekter. I denna inventering behandlas enbart de enskilda gravvårdarna. För övergripande beskrivning av kyrkogården, dess historia och kulturhistoriska värden, se Vård och underhållsplanen.

Stockholm, datum som ovan

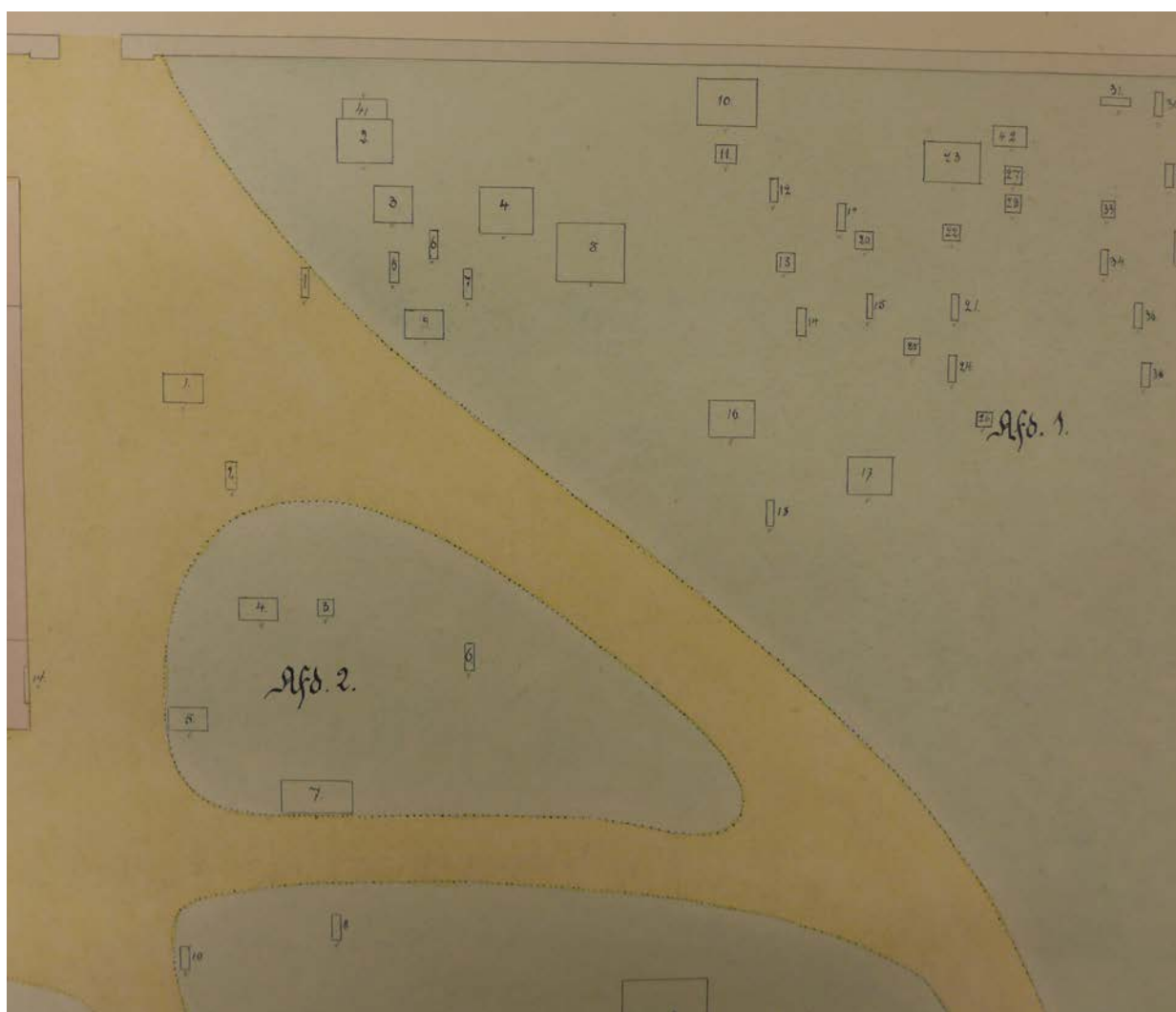
Lina Karlsson
Byggnadsantikvarie, certifierad sakkunnig kulturvärden - K
Tel. nr. 08-690 29 89

Ortofoto med Stadsmuseets klassificering, Stockholms stad. Kungsholms kyrkogård är markerad med en röd pil. I bildens nedre del ses Riddarfjärden. Stockholms stadshus och Centralstationen är blåmarkerade i bildens högra del. Stockholms stad.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	1
Källmaterial	1
Numrering av gravvårdar	1
Lagstiftning	1
Kulturhistorisk värdering	3
Bedömningskategorier	3
Rekommendationer för vård och underhåll	3
Inventering av Gravvårdar nr 1-80 enligt karta i denna rapport.....	5
Bilaga.....	87
Gravvårdskarta Kungsholms kyrkogård	

Plan över Ulrika Eleonora kyrkogård från 1899. Överst ses hela kartan, nedan ett utsnitt från kyrkogårdens nordöstra del, den s.k. högjorden. Merparten av de gravvårdar som noterades i planen finns kvar idag. Mycket få har tillkommit. Stockholms stadsarkiv.

INLEDNING

Den kulturhistoriska inventeringen av gravvårdarna är avsedd som ett kunskapsunderlag vid församlingens förvaltning och vid kontakter med länsstyrelsen i fråga om åtgärder och finansiering. Den ska utgöra stöd vid prioriteringar mellan olika objekt och åtgärder. Inventeringen utgör ett komplement till den vård- och underhållsplan för kyrkogården som uppdaterats 2015-16.

Kungsholms kyrkogård domineras av gravvårdar från främst 1800-talet och karaktären på olika gravkvarter är likartad. Däremot är gravkvarteren mer och mindre tätt gravsatta idag. Kvarteret nordost om kyrkan, den s.k. högjorden, är tätt gravsatt och även sydväst om kyrkan ses en koncentration av gravar. I övrigt står gravvårdarna glest. Denna skillnad ses också på 1899 års karta, se föregående sida. Förhållandena dessförinnan är mindre kända. Den likartade gravsammansättningen gör dock att ingen differentiering mellan olika områden görs i fråga om kulturhistoriskt värde. Bedömningen är att kyrkogården som helhet och även en stor del av dess gravvårdar är av mycket högt kulturhistoriskt värde. Merparten av gravarna är från tiden strax efter 1800-talets mitt och en stor del är också från seklets första hälft. Antalet 1900-talsgravar är få. Några enstaka gravar har identifierats som 1700-talsgravar.

Sammantaget skildrar gravarna på Kungsholms kyrkogård en del av samhället under 1800-talet. En påfallande stor andel av gravarna tillhör barn och unga, något som visar på levnadsförhållandena vid tiden. Många gravstenar har idag oläsliga inskriptioner men har enligt äldre förteckning skildrat många tidstypiska yrken som inte existerar idag. Några av gravvårdarna har ett personhistoriskt värde, likt Bolinders familjegrav och graven för skalden Vitalis.

Källmaterial

Av mycket stort värde har *Förteckning över gravplatser å Kungsholms kyrkogård* från 1953 varit. Merparten av avskrifterna av inskriptionerna har hämtats här. Förteckningen har tillsammans med 1899 års *Plan över Ulrika Eleonora kyrkogård* fungerat som huvudsakligt källmaterial. Jämförelser har gjorts mellan nuvarande gravbestånd och dessa två. Ytterligare kartmaterial från Stockholms stadsarkiv har använts som underlag.

Numrering av gravvårdar

Eftersom en uppdaterad gravvårdsnumrering saknas och de avdelningar som ses i 1899 års plan inte längre har samma utseende, har en ny numrering gjorts. Sedan 1899 har kyrkans gångvägar delvis dragits om, några gravvårdar har försvunnit samtidigt som några kommit till. I huvudsak går den nya numreringen medurs med start i norr.

Lagstiftning

Begravningsplatser omfattas som helhet av Kulturmiljölagen (1988:950) 4 kap. Lagen innebär ett skydd för kulturhistoriskt värdefulla gravvårdar som tillsammans med kyrkorna och begravningsplatserna utgör en del av vårt gemensamma kulturarv. Stockholms innerstad med Djurgården utgör ett riksintresse för kulturmiljövården, där kyrkorna med sina kyrkogårdar är ett av många viktiga karaktärsdrag.

Odaterat vykort, möjligen 1900-talets mitt. Vykortet visar Kungsholms kyrkogård sedd från dess sydvästra hörn. Här ses att kyrkogårdens sydvästra del redan här endast hade glest spridda gravvårdar. Vykort i Västermalms församlings ägo.

Kriterierna för den kulturhistoriska värderingen utgår från Handbok för kulturhistorisk inventering, bevarande och återanvändning av gravanordningar (Centrala Gravvårdskommittén, CGK, 2007). Utöver detta anges rekommendationer för vilka gravvårdar som bör komma i fråga som kulturgravar enligt KML 4 kap.

Samtliga gravvårdar av gjutjärn eller med staket eller detaljer av gjutjärn har bedömts som mycket värdefulla eftersom de tillhör en försvinnande liten rest av en konstruktionsperiod på kyrkogårdarna. På Kungsholms kyrkogård har också gjutjärnsvårdarna ett högt lokalhistoriskt värde eftersom i alla fall merparten är tillverkade på Bolinders mekaniska verkstad på Kungsholmen.

Samtliga gravvårdar uppförda före 1850 bedöms ha ett högt kulturhistoriskt värde eftersom de är hantverksprodukter från tiden före industriell serietillverkning. Många av gravvårdarna från andra halvan av 1800-talet och tidigt 1900-tal är också hantverksmässigt tillverkade och bör bevaras ur ett hantverkshistoriskt perspektiv.

Gravvårdarna har även bedömts utifrån följande aspekter:

- Tidstypisk utformning eller ingår i en arkitektonisk helhet.
- Estetisk/miljömässig roll på kyrkogården.
- Konstnärlig eller arkitektonisk utformning.
- Person- eller lokalhistoriskt intresse.

Bedömningskategorier

Kulturhistoriskt mycket värdefull innebär att gravvården ska bevaras när eventuell gravrätt upphör och att gravvården inte får återanvändas.

Kulturhistoriskt värdefull omfattar gravar som är

värdefulla att bevara med hänsyn till kulturmiljön på hela kyrkogården alternativt betydelsefulla för en avdelning eller tidsepok inom begravningsplatsen. Dessa gravvårdar ska bevaras när eventuell gravrätt upphör men kan återanvändas, utan eller efter försiktig bearbetning.

Övriga gravar omfattar gravvårdar som idag bedöms sakna kulturhistoriskt värde. Dessa gravvårdar är även av ringa värde för kyrkogården som helhet. Merparten av dessa gravvårdar är av sentida datum och har pågående gravrätt. De är i huvudsak barngravar, vilket i sig ansluter till kyrkogårdens sammantagna stora andel barngravar. Få gravvårdar på Kungsholms kyrkogård omfattas av denna kategori.

Utöver detta ges förslag på ett urval av gravvårdar som särskilt bör skyddas som **kulturgravar**.

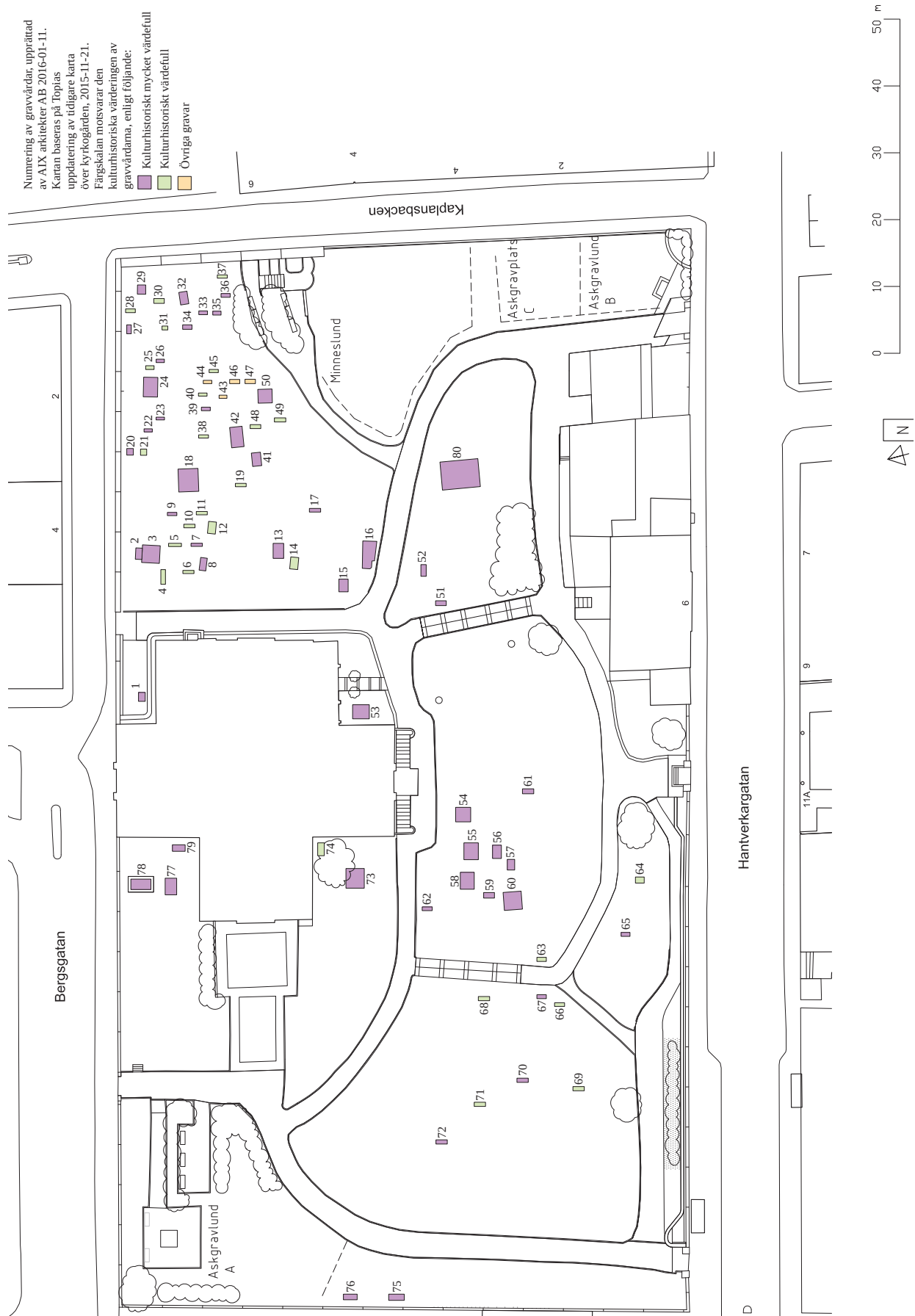
Rekommendationer för vård och underhåll

Vid vård och underhåll av kyrkogårdens gravvårdar skall material och teknik anpassas till gravvårdens befintliga utformning och material. Samtliga gravvårdar bör rengöras varsamt för borttagning av påväxt av lav och rostutfällningar. Rengöring av stenar bör ske med stor varsamhet för att inte skada de åldriga stenarnas yta och inskriptioner. Gjutjärnsvårdar och detaljer av koppar bör på samma sätt ske varsamt och med väl beprövade metoder. Gravvårdar som bedömts vara i sämre skick bör prioriteras vid riktade vård- eller konserveringsinsatser.

Riksantikvarieämbetets skrift *Vård av gravstenar* (2002) rekommenderas vid vård och underhåll av framförallt äldre gravvårdar i kalksten. För rengöring och underhåll av gravvårdar i sten rekommenderas också Sveriges Stenindustriförbunds handbok *Gravvårdar* (2005). Båda skrifterna finns lättillgängliga digitalt.

Gravvård 17 och 33 i behov av rengöring. Båda är bedömda som mycket kulturhistoriskt värdefulla.

Inventeringskarta med kyrkogårdens samtliga gravvårdar utmärkta och numrerade. Planen bifogas i A3 i slutet av rapporten.

Vy mot sydväst från kyrkogårdens mitt intill kyrkans södra korsarm. I förgrunden ses några av kyrkogårdens äldre liggande gravhällar.

Material

Hård stenart, sannolikt granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Sämre skick, delvis trasig i nedre delen men inskription läsbar. Reliefdekor bevarad. Delvis övervuxen med gräs och lav.

Datering

1710

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2, nr 21 (endast 1953)

Beskrivning och inskription

Liggande stenhäll. Inskription i uthuggen rundel i relief.

Inskription enl 1953:

Phil... 21: Chi Isius är mitt liif och döden är min

winning. Ridderhus Fiscalen den edle her Johan Borning hafwer här sitt grafstelle som dödde Gudi d 28 Octob. A 1710.

Det är okänt om gravhällen ligger på ursprunglig plats och inga tidigare anteckningar om graven har hittats. Den finns inte med på 1899 års gravkarta men finns upptagen i 1953 års förteckning. Det kan tyda på att den flyttats från annan plats. Brevskrivningar från och till Boring finns bevarade i Riksarkivets brevsamlingar.

Kulturhistorisk värdering

Gravhällen är genom sin datering till tidigt 1700-tal kulturhistoriskt värdefull. I förhållande till många av kyrkogårdens gravhällar uppvisar den en hög grad av bearbetning, vilket också ger den ett hantverkshistoriskt och konsthistoriskt värde.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som Kulturgrav.

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Hel sten med läsbar inskription.
Delvis övervuxen av gräs i ytterkanter.

Datering

1786

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 41

Beskrivning och inskription

Liggande kalkstenshäll i direkt anslutning till gravvård
3. Slät sten utan dekor.

Inskription enl. 1953:

*Grafven tillhören Wb Handelsman och Gaefvaren Hans
Lindberg Född 1750 (?) Död 1786 Och dess kära maka
Brita Cath. Lindberg Född Bel... 1748 (?) Död 1811
Dess barn och arfvingar N:o 12*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården har på grund av sin höga ålder ett högt kulturhistoriskt värde. Den tillhör en samling liggande gravhällar i kyrkogårdens nordöstra del och har vid sidan om det kulturhistoriska även ett högt miljöskapande värden.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Stående, högrest sten på stensockel, sannolikt granit.

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Gravstenen omgärdas av ett svart gjutjärnsstaket på stensockel. Staketet är rikt dekorerat. Innanför staketet är marken grästäckt.

Skick

Sten i gott skick, hel med viss påväxt av lav. Inskription är läsbar. Staketet är i sämre skick och har vid några ställen gått av.

Datering

1847/1860. Gravbrev finns inte utfärdat förrän 1860, därav en osäker datering.

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 2

Beskrivning och inskription

Högrest sten med tydlig inskription. Staketet ger graven en dominant roll i gravkvarteret.

Inskription enl. 1953:

(Västra sidan) *Här hvila Sockerbruks Idkaren Frans Johan Pettersson död den 22/7 1876 Hans maka Ida Christina Pettersson född Malmqvist död den 14/2 1864 samt deras sonhustru Julia Maria Carolina Pettersson född Falkman död den 20/7 1876.*

(Östra sidan) *Här hvila Sockerbruks Idkaren Christoffer Pettersson född d. 15 juli 1787 död d. 26 maj 1860 och dess kära hustru Christina född Forsberg d. 8 febr. 1790 död d. 24 octob. 1847.*

Kulturhistorisk värdering

Gravplatsen är värdefull som ett dominant miljöskapande element på kyrkogården och har ett högt kulturhistoriskt värde också genom sitt rikt dekorerade gjutjärnsstaket.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som Kulturgrav.

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick, hel sten. Delvis vittrad yta. Svårläst inskription.

Datering

1827

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Ej upptagen 1899. 1953 beskriven utan utsatt placering.

Beskrivning och inskription

Liggande häll. Sannolikt den gravhäll som beskrivs i förteckning 1953 som en 1945 återfunnen och frilagd grav tillhörande J. Stagman, en av kyrkans donatorer. 1866 beslöt kyrkorådet att graven ” skulle då kyrkan stod i stor tacksamhetsskuld för gjorda donationer, ... få fortfarande få förbliva i orubbat skick”.

Inskription enl 1953:

*Här hvila I lifstiden ...rds Mästaren och Åldermannen
Jonas Stagman Född den 20 Febr. 1754 Död d. 26
Decembr. 1827 Och Dess kära maka Margareta Tebom
Född d. 12 Juli 1752 Död d. 7 Febr. 1829 Herre lär
os betäncka att wi dö måste på det wi någe förståndige
wandra. D Ps. D. 90 v. 12 n:o 22*

Kulturhistorisk värdering

Värdefull som grav för en av kyrkans donatorer samt för dateringen till tidigt 1800-tal.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Kvarvarande sten i gott skick. Inskription delvis läsbar. Viss påväxt av lav. Gravvården har tidigare haft ett överstycke.

Datering

1847/48

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 3

Beskrivning och inskription

Låg och bred sten av granit. Rakt krön. 1953 års förteckning anger att gravvården tidigare haft ett överstycke.

Inskription enl 1953:

Doctor Carl Gustaf Engeström född 1810 18/11 död 1847 26/2.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården tillhör kyrkogårdens tidiga gravvårdar från innan 1850. Stenen är mycket enkelt utformad och utseendet på det tidigare överstycket är okänt. Stenens ålder och dess betydelse som del av gravsättningarna på den s.k. högjorden är skälen till att den bedöms ha ett högt kulturhistoriskt värde.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Röd sandsten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Dåligt skick. Stenen har vittrat, särskilt på östra sidan. Sprickor. Inskription bortvittrad. Påväxt av lav.

Datering

1837

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 1

Beskrivning och inskription

Gravstenen har en högrest form med ett krön som i arkitekturen motsvarar en renässansgavel med hängtorn. Den röda sandstenen är ovanlig på kyrkogården.

Inskription enl 1953:

...*Berg*.

1906 angavs graven tillhöra Chr. Forsberg f. Palm fru. död 1837. 1866 års förteckning anger Palm, J. S. död 1863, kammarskrivare.

Kulturhistorisk värdering

Graven är kulturhistoriskt värdefull genom sin ålder och sin gestaltning med renässansgavel i sandsten.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Sten, sannolikt granit.

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Någon påväxt av lav. Delvis läsbar, nersänkt inskription.

Datering

1800

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 5

Beskrivning och inskription

Närmast kvadratisk, stående sten med rundat krön avslutat med rundade hörnspetsar.

Graven tillhör Magnus Fincke, vaktmästare vid (Stora) Amaranterorden 1760-1800. Orden, som ursprungligen grundades 1654 av drottning Kristina, och då bara varade ett år, återupplivades 1760.

Inskription enl 1953:

Magnus Fincke Vaktmästare vid Amaranter Orden dog den 19:de Apr. 1800 på sitt 80:de år Flit och trohet under 40 års tjenstetid tillvunno honom samfundets aktning och förtroende.

Kulturhistorisk värdering

Gravstenen är lågmäld till sin gestaltning men kulturhistoriskt värdefull främst genom sin datering till år 1800.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Sämre skick. Hällen är sprucken i fyra delar och gräs växter i sprickorna. Sliten yta. Delvis läsbar inskription.

Datering

1727

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Ej upptagen 1899. Identifierad som en av de gravar som i inventering 1953 beskrevs som återfunna 1945.

Beskrivning och inskription

Liggande kalkstenshäll med stora skador. Placerad i ytterkant av en samling relativt tätt placerade liggande stenar och stående stenar från 1700- och 1800-talet. Dekorerad med inhuggna linjer och rundlar i hörnen. I rundlarna finns inskriptionen I.H.S.

Inskription enl 1953:

Christus est Vita mea et mors mihi uterum I Jesu namn denna Graaf hörer (Parm)...etaren Petrus Simonson och Hustru Brita Sjöman till Anno 1727.

Kulturhistorisk värdering

Stenen är illa medfaren och är i första hand mycket värdefull genom sin datering till 1800-talets första hälft och i relation till omgivande äldre gravar.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Sten, möjligen granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Saknas. Graven har tidigare haft ett gjutjärnsstaket. Detta befanns år 1944 vara i mycket dåligt skick och en efterlevande släkting till gravinnehavaren anhöll om att staketet skulle tas bort och ytan gräsbesås.

Skick

Hel sten, dock starkt vittrad sten med tidigare ornamentering endast skönjbar. Viss påväxt av lav.

Datering

Okänd, innan 1866.

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 4

Beskrivning och inskription

Högrest obeliskliknande gravvård med mindre spår av tidigare utsmyckning. En banderolliknande relief med inskription löper snett över stenen. Graven tillhör sjökapten Pehr Bernhard Falk och möjligen även dennes hustru Anna Maria Cimmerdahl. Det finns också en anteckning om deras dotter Christina Kerstin Falk, som möjligen kan vara begravd här vid 1900-talets början. Gravbrev saknas. Gravvården bevakades 1866.

Inskription enl 1953:

P. Falk. Namnet är inristat på den banderoll som löper snett över stenen.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården tillhör kyrkogårdens få högresta stenar och har en obelisklik form. Den utgör ett viktigt landskapselement tillsammans med det stora träd som står intill.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Delvis övervuxen med lavar. Svåräst inskription.

Datering

1847

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 6

Beskrivning och inskription

Stående, högrest granitsten. Gavelformigt överstycke som avslutas med hålkål.

Inskription enl 1953:

Anders Berglund † den 16 juni 1847.

Kulturhistorisk värdering

Enkel sten som främst genom sin roll i samlingen äldre gravvårdar nordost om kyrkan och sin datering till 1847 bedöms ha ett högt kulturhistoriskt värde.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Närmast oläslig inskription. Till större delen övervuxen med lav.

Datering

1847

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 7

Beskrivning och inskription

Stående, högrest sten direkt i mark, med spetsbågigt krön. Stenen är närmast helt övervuxen med lav.

Inskription enl 1953:

Fabrikören Johan Jansson Född d. 26 Sept. 1787 Död d. 18 Aug. 1847.

Under den 1953 läsbara inskriptionen anades fragment av ytterligare text.

Kulturhistorisk värdering

Stenen är kulturhistoriskt värdefull i sammanhanget av den relativt täta samlingen gravar öster om kyrkan. Den är miljöskapande med sin högresta form med spetsbågigt krön.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Sten, granit eller kalksten?

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Hel sten med sliten yta. Text delvis svårläst.

Datering

1848

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 9**Beskrivning och inskription**

Liggande stenhäll med inhuggen fris med hålkål i hörn. Gravvården finns upptagen på 1899 års plan över kyrkogården. I 1953 års förteckning beskrivs att stenen legat dold under marknivån och återfunnits år 1945, med hjälp av äldre karta (sannolikt 1899 års plan) och anteckningar.

Inskription enl 1953:

*Denna grafplats tillhör Enkefru Christina Mandelberg
Född d 6 Januari 1750 Död d. 16 April 1848.*

Enligt förteckningen 1953 hade Mandelberg vårdat sergeanten Johan Carlgren under dennes ålderdom. Carlgren begravdes 1818 på Kungsholms kyrkogård (Avd. 2 nr 11 enl förteckning 1953). Carlgren var en av kyrkans donationer och på dennes önskan beslutades 1818 att Mandelberg skulle få en gravplats bredvid Carlgrens grav. År 1932 fattade kyrkorådet, på Mandelbergs anhållan, att hennes grav skulle flyttas till östra sidan om kyrkan, på den s.k. högjorden.

Kulturhistorisk värdering

Gravhällen är kulturhistoriskt värdefull genom sin ålder och genom sitt sammanhang med flera andra liggande och stående gravvårdar på den s.k. högjorden.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Kors av gjutjärn.

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Staket av gjutjärn på sockel av granit. Ytmaterial gräs.

Skick

Korset och staketet har påväxt av lav. Staketet har förlorat den södra överliggaren. Korset lutar. Gräsytan är vildvuxen.

Datering

1851

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 1 (flyttad mot söder sedan 1899)

Beskrivning och inskription

Gravvården består av ett större gjutjärnskors där korsarmarna avslutas med trepass, ett så kallat klöverbladskors. Treklövern symboliserar inom kristendomen treenigheten. Korset omgärdas av ett enkelt gjutjärnsstaket med stolpar och överliggare av rundjärn. Staketet har sockel av granit.

Gravvården stod enligt 1899 års karta längre norrut men flyttades till nuvarande plats innan 1953.

Inskription enl 1953:

Fru Carolina Ståhle Född 1814 Död 1851.

Enligt 1953 års förteckning stod gravstenen år 1852 under brukspatron Lars Gustaf Ståhles gravsten.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården värderas kulturhistoriskt högt då den utgör ett av få gjutjärnskors med omgivande gjutjärnsstaket och har betydelse som dominant solitär i sin del av kyrkogården.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Hel gravhäll, vittrad yta med svårläst inskription.

Datering

1826

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 4

Beskrivning och inskription

Liggande kalkstenshäll i tidigare gravkvarter 2, kvarteret närmast öster om kyrkan. Inskriptionen omges av en inristad ram med rundlar i de fyra hörnen.

Inskription enl 1953:

Denna graf tillhör Anders Rydell Född år 1761. Död år 1826. Dess kära maka. Barn och Arvingar.

Enligt förteckning 1953 var Rydell trädgårdsmästare till yrket.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är enkelt utformad och dess bearbetade yta är närmast helt bortvittrad. Dess kulturhistoriska värde består i hög ålder och att den utgör del i ett kulturhistoriskt värdefullt sammanhang av flera gravvårdar från samma tidsperiod.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Hel sten med välbevarad inskription.

Datering

1809

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 5

Beskrivning och inskription

Liggande gravhäll av granit som tillhör en av de mer välbevarade hällarna på kyrkogården. Inskription på merparten av stenen, omgiven av uthuggen ram i relief. Enligt förteckning 1953 gjordes en urnsättning i graven år 1964 för Adèle Sofia Techler f. Svensson * 27/2 1879 † 11/12 1963. Graven är en familjegrav som 1953 vårdades av familjen.

Inskription enl 1953:

*Saknad och begråten Hwilar här Rådmannen Johan Ulric Techler Född D. 29 Mars 1761 Död D. 18 Junii 1809. Förenade med dig skola wi åter sälla warda. Generalkonsul Frans J Techler * 6/11 1877 † 31/5 1935.*

Kulturhistorisk värdering

Välbevarad gravvård av hög ålder.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Högräst sten av granit på tvådelad granitsockel. Två stenhällar av kalksten.

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gravsten i gott skick. Den ena hällen närmast helt övervuxen av mossor.

Datering

1815

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 7

Beskrivning och inskription

Högräst gravsten med spetsigt krön. Insription och dekor av förgylld miniatyrbyst i metallrelief föreställande Carl Estenberg mot väster. Bakom stenen, mot öster, två gravhällar utan inskriptioner.

Enligt förteckning 1953 överlämnade ett testamente år 1894 500 kr till församlingen för framtida underhåll och vård av graven. När medlen överlämnades 1895 begärde bodelningsmännen att den ena hällen, som då var sprucken, skulle ersättas av en "å kyrkogården invid västra stenmuren upplagd, för närvarande obegagnad flat stenhäll". Detta beviljades av kyrkorådet. Därmed är en av de två stenhällarna av annat ursprung. Miniatyrbysten hade 1953 förlorat sin förgyllning och är därmed restaurerad härefter.

Inskription enl 1953:

Hofrättsrådet Carl Estenberg Född Den 21 Januari 1728 Död Den 15 Februari 1815 Hvilat här tillika med barn, barnbarn och barnbarns barn. Om jag vandrar i döds-skuggans dal fruktar jag intet ondt ty du är med mig. Kon. Davids 23 Psalm.

Kulturhistorisk värdering

Estenbergs gravvård är en av kyrkogårdens största och mer dominanta. Det är kyrkogårdens enda gravvård med den ovanliga kombinationen av rest sten och gravhällar.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Röd granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Till stor del övervuxen med lavar och svårläst inskription.

Datering

Möjligen 1795

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 6

Beskrivning och inskription

Hög, stående sten utan dekor. Ingen sockel. Flackt gavelformigt krön. Informationen om graven är knapp. Inskriptionen C. G. Küsel tyder dock på att den begravde kan vara Carl Gottfried Küsel (1729-95), framgångsrik handelsman i Stockholm under 1700-talet.

Inskription enl 1953:

C. G. Küsel

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är enkelt gestaltad och dess koppling till af-färsmannen Küsel är inte helt fastställd här. Den troliga dateringen till sent 1700-tal ger den dock ett högt kulturhistoriskt värde.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Rektangulära stenhällar sammanfogade till en stor kvadrat. Ovan dessa två större liggande kalkstensblock som i varje hörn är försedda med järnkramlor och ringar.

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Viss påväxt av lav. Mindre sättningar som gör att hällarna delvis hamnat ur våg med varandra.

Datering

Innan 1866

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 8

Beskrivning och inskription

Gravvården upptar en stor yta med stenblock i marknivå krönta av två centrerade, längsgående och närmast kvadratiska block med järnringar i varje hörn. Gravens gestaltning är ovanlig och den skiljer tydligt ut sig bland gravarna på Kungsholms kyrkogård.

Informationen o graven är knapp men den anges år 1866 vara familjegrav för garvaren Ljungberg. Dess datering är osäker fränsett att den tillkommit innan 1866. Inskription enl 1953:

På ena blocket: *Mathias Ljungberg.*

På andra blocket: *Es. Cap. 57 v. 2.*

Kulturhistorisk värdering

Graven är konsthistoriskt värdefull genom sin ovanliga och monumentala gestaltning. Den intar en dominant position på kyrkogården.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som Kulturgrav.

Material

Röd granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Hel sten i gott skick men inskription helt utplånad.

Datering

1805

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 2 (gravsten flyttad)

Beskrivning och inskription

Stående, smal och högre sten direkt i mark med spetsigt krön. Graven är mellan 1899 och 1953 flyttad från ett västligare läge närmare kyrkan. Gravvården tillhör Johanna Wagner, död 1805.

Inskription enl 1953:

-

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är enkel och i sin gestaltning likartad med flera andra gravvårdar på kyrkogården. Den är främst kulturhistoriskt värdefull på grund av sin datering till 1805 och genom sitt sammanhang med flera andra ligande och stående gravvårdar på den s.k. högjorden.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Stående vård av gjutjärn och liggande sluttande sten av röd granit. Gjutjärnsvården står på bas av granit och har tidigare haft en överdel.

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Graven har tidigare haft ett staket, sannolikt av gjutjärn. Under marknivån finns staketets stensockel kvar. Denna frilades 1943 men täcktes åter över.

Skick

Frånsett att gravvården saknar staket och gjutjärnsvårdens övre del är återstående delar i relativt gott skick. Gjutjärnsvården uppvisar vissa rostangrepp, bland annat vid infästningarna för den tidigare överdelen. Den är också delvis bevuxen med lav.

Datering

1856

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 10

Beskrivning och inskription

Gravvården upplevs som ofullständig utan det tidigare staketet som bör ha givit ett sammanhang åt de formmässigt mycket olika beståndsdelarna gjutjärnsvård och sluttande stenhäll. Överdelen saknas i kompositionen. Enligt förteckning 1953 ska denna ha förstörts av en nedfallen gren, troligtvis i början av 1900-talet. Gjutjärnsvården har stensockel och kröns av en profilerad gesims. Den dekoreras av två korslagda facklor inom en tvinnad ram.

Inskription enl 1953:

*Grefve Nils Snoilsky * 7/7 1792 † 1/2 1880 Dess maka Friherrinnan Sigrid Banér * 24/11 1813 † 19/8 1856.*

Snoilsky var greve, jurist och ämbetsman med befattningar som bland annat justitieråd och hovmarskalk. Carl Snoilsky, skald och överbibliotekarie vid Kungliga biblioteket är son till Snoilsky och Banér.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är värdefull som ovanligt utformad gjutjärnsvård från 1800-talets mitt. Avsaknad av krön och staket minskar värdet, som dock ändå är att betrakta som högt.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Av gravvården återstår idag endast en sockel av sten. Tidigare har vården sannolikt haft ett kors eller liknande av gjutjärn. Detta överstycke var borta redan 1953.

Datering

1817, 1862

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 11

Beskrivning och inskription

Av gravvården, troligtvis i gjutjärn, återstår idag bara en stensockel. I sockeln finns ett hål efter den plint som burit överstycket. Enligt förteckningen 1953 tillhör graven major i artilleriet Carl Georg Hjort. 1866 angavs att gravägaren avled 1817, 1906 angavs att Hjort avled 1862. Möjligen finns en äldre gravsättning på samma plats som Hjorts.

Inskription enl 1953:

-

Kulturhistorisk värdering

Av gravvården består endast stensockeln som bedöms ha ett lågt kulturhistoriskt värde. Den har dock ett visst värde som miljöskapande element tillsammans med omgivande gravvårdar och bör bibehållas på plats.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Gjutjärnskors på sockel av granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Stor påväxt av mossor.

Datering

1864

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 11

Beskrivning och inskription

Klöverblandskors av gjutjärn på fasad, kvadratisk granitsockel. På korsets västra sida dekoreras det översta trepasset av en larv och en fjäril i relief. Under inskriptionen C. M. T. ses två korslagda upp och nervända facklor. Inskriptionen C. M. T. kan enligt förteckning 1953 inte härledas till någon avliden i dödsboken de närliggande åren, så gravägaren är okänd. Inskription enl 1953:
C. M. T.

Kulturhistorisk värdering

Gjutjärnskorset är ett av några likartade och samtida klöverbladskors på kyrkogården. De är samtliga mycket bevarandevärda som representanter för en kort gestaltungsperiod på kyrkogårdarna.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Gjutjärnskor på sockel av granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Stor påväxt av mossor.

Datering

1860

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 19

Beskrivning och inskription

Klöverbladskors av gjutjärn på fasad, kvadratisk granitsockel. Under texten på korsets västra sida ses två korslagda upp och nervända facklor.

Inskription enl 1953:

Korsets västra sida: *Carl Herman Högstedt Född 1832 Död 1860.*

Korsets östra sida: *Vänner och kamrater reste vården.*

Kulturhistorisk värdering

Gjutjärnskorset är ett av några likartade och samtida klöverbladskors på kyrkogården. De är samtliga mycket bevarandevärda som representanter för en kort gestaltungsperiod på kyrkogårdarna.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Inga spår av inskription.

Datering

Innan 1866

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 23

Beskrivning och inskription

Två tätt liggande stenhällar där inga spår finns av eventuell tidigare inskription. Graven beskrevs år 1866 som okänd grav.

Gravplatsens storlek samt avsaknaden av inskription redan 1866 kan tyda på att graven är betydligt äldre än så. Gestaltningen med två liggande stenhällar är ovanlig, och återfinns på Kungsholms kyrkogård endast på grav nr 16. Möjligen har graven tidigare kompletterats av gravsten, träkors eller en tidig vård av gjutjärn. Inskription enl 1953:

-

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är svårtydd men dess okända karaktär redan 1866 kan tyda på hög ålder och det är okänt om vården är komplett i nuvarande skick. Hällarna har ett stort miljöskapande värde på kyrkogården.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Svårläst inskription. Till stor del övervuxen med lav.

Datering

1858

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 27

Beskrivning och inskription

Lågt, bastant kors i granit på profilerad granitsockel. Korset är det enda stenkorset i denna del av kyrkogården.

Inskription enl 1953:

*Augusta Sparre * 14/12 1838 † 11/7 1858. Sv. Ps. Bk. n. 237.*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är ett av några granitkors på kyrkogården och genom sin utformning kulturhistoriskt värdefull. Den har stort miljöskapande värde i denna del av kyrkogården.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Gjutjärnskorset

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Påväxt av lav.

Datering

1858

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 28**Beskrivning och inskription**

Klöverbladskors av gjutjärn som står direkt i mark på gjutjärnssockel. På korsets västra sida dekoreras det

översta trepasset av en larv och en fjäril i relief. Under inskriptionen ses två korslagda upp och nervända facklor. Korset har identisk dekor som gravvård 22.

Gravvården tillhör Remmer, pastorsadjunkt vid Ulrika Eleonora (nu Kungsholmens) församling. Remmer avled i den koleraepidemi som samma månad tog livet av 90 personer i församlingen. Remmer utsågs till comminister i församlingen men hann aldrig tillträda tjänsten.

Inskription enl 1953:

H. H. Comministern J. O. Remmer Född 18 29/7 11

Död 18 8/9 58.

Kulturhistorisk värdering

Gjutjärnskorset är ett av några likartade och samtida klöverbladskors på kyrkogården. De är samtliga mycket bevarandevärda som representanter för en kort gestaltungsperiod på kyrkogårdarna.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Inskription relativt läsbar.

Datering

1852

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 31

Beskrivning och inskription

Stor gravvård helt av granit. Hög bas och gavelformat

krön med inhugget kors. Gravvården tillhör de mer dominerande på kyrkogården. Anna Adolfina Nyström var sannolikt dotter till de övriga begravna här. I gravboken upptas också en dotter Adolphine, född och död 25 nov 1852. 1853 utfärdades gravbrev till kammarskrivare Gustaf Nyström och år 1866 anges graven som tillhörig A. F. Hafvenberg.

Inskription enl 1953:

*Här hwilar Anna Adolfina Nyström Född Hafvenberg
* D. 24/3 1828 † D. 22/12 1852. Sv.P.s. N:o 477 v.
8.9. Fältkamereraren m.m. Ad. Fr. Hafvenberg * 15/8
1785 - † 1/3 1863 Dess maka Anna Hafvenberg Född
Hellström * 10/11 1791 - † 16/9 1865.*

Kulturhistorisk värdering

Monumental och påkostad gravvård. En av kyrkogårdens mer dominanta och karaktärsskapande gravvårdar.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Sandsten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt dåligt skick. Sandstenen har vittrat hårt och har viss påväxt av lav/mossa.

Datering

1851

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning :

Beskrivning och inskription

Gravvården är låg med grovhuggen yta. Försänkning i stenen utgör tavla där nu bortvittrad inskription stått. 1908 övergick den östra delen av kyrkogården som Stockholms stad inköpte av församlingen 1908. Denna grav liksom grav nr 29, 30, 32, 33, 35, 36 och 37 låg inom det område staden skulle användas som gatumark vid reglering av Kaplansbacken. Området har dock fortsatt tillhöra kyrkogården och inga av dessa stenar har flyttats.

Inskription enl 1953:

*Alfred Modeér * 3/1 (?) 1819 † 2/7 1851.*

Kulturhistorisk värdering

Ovanligt utformad gravsten och en av få på kyrkogården i sandsten.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Sandsten på sockel av sten, sannolikt granit (idag under mark)

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Viss påväxt av lav. Stenen delvis missfärgad. Orm av koppar i gott skick.

Datering

1827

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 29

Beskrivning och inskription

Hörest sandstensvård med rundat krön, på idag dold sockel. På stenens västra sida omsluts namnet v. Döbeln av en orm i koppar som i en hel cirkel biter i sin egen svans. På stenens baksida mot öster står årtal inhuggna. Graven är en familjegrav där gravsättningar ägt rum från 1827. Urnsättningar 1944, 1995 och 2000 finns registrerade.

Inskription enl 1953:

Baksida mot öster:

*D. 11 Juli 1827. D. 23 Aug. 1844. D. 20 Sept. 1846.
D. 4 Okt. 1848. D 13 Aug. 1860. D. 9 Mars 1900. D.
31 Juli 1912.*

Kulturhistorisk värdering

Monumental och särpräglad gravvård. En av kyrkogårdens mer dominanta och karaktärsskapande gravvårdar.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Röd granit/sandsten?

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Delvis vittrad sten med stor påväxt av lav. Inskription mycket svårläst.

Datering

1854

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 32

Beskrivning och inskription

Stående gravvård av granit/sandsten direkt i mark. Stenen är låg och bred med lätt spetsigt krön, avslutat med hängtorsliknande former. Enkelt utformad sten som tillhör en grupp liknande stenar på kyrkogården som främst är värdefulla som miljöskapande element och i sammanhanget av varandra.

Inskription enl 1953:

Fru Anna Winberg F. 16/4 (?) 1870 D. 20/8 1854.

Borgaren Eric Petter Winberg F. 1786 D. 1858.

Kulturhistorisk värdering

Enkel gravsten som främst är kulturhistoriskt värdefull som komponent i kyrkogårdens stora andel gravvårdar från 1800-talet. Titeln borgare (dock ej läsbar idag) förstärker värdet, då det är en idag försvunnen titel som är starkt förknippad med gravägarens tid.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Läsbar inskription. Viss påväxt av lav.

Datering

1857

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 33

Beskrivning och inskription

Liten liggande sten med lutande plan. Ingen dekor förutom inskription.

Inskription enl 1953:

*H. Hv. Professorn O. Wallgren * 26/7 1795 † 24/5 1857.*

Kulturhistorisk värdering

Enkel sluttande sten av kulturhistoriskt värde främst som komponent i kyrkogårdens stora andel gravvårdar från 1800-talet.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gräsyten växer delvis över hällen på samtliga sidor.
Mycket vittrad med inskriptionen nästan helt utplånad.

Datering

1806 (1800)

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 35

Beskrivning och inskription

Liggande kalkstenshäll där alla spår av inskription och dekor saknas. 1953 gjordes försök att tyda de rester av inskription som då fanns kvar. En tidig datering av graven är 1800. I församlingens dödsbok avled gravinnehavaren Johan Fogelgren 4 okt 1806. Sannolikt vilar även dennes hustru i graven.

Inskription enl 1953:

(Antagande)

Detta Hwilorum tillhör Lärfts Kramhandlaren Johan Fogelgren... Född... Död...

Kulturhistorisk värdering

En av kyrkogårdens äldre gravar och som sådan av högt kulturhistoriskt värde. Dess dåliga skick och utplånade inskription försvårar förståelsen av gravens historia.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Gjutjärn

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Påväxt av lav.

Datering

1856

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 36

Beskrivning och inskription

Klöverbladskors av gjutjärn som står direkt i mark.

Korsets inskription är välbevarad. I övrigt ingen dekor.

Inskription enl 1953:

Johan Fredrik Roberg Född den 23 Mars 1818 Död den 15 Aug. 1856.

Kulturhistorisk värdering

Gjutjärnskorset är ett av några likartade och samtida klöverbladskors på kyrkogården. De är samtliga mycket bevarandevärda som representanter för en kort gestaltungsperiod på kyrkogårdarna.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Gjutjärn på sockel av granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Påväxt av lav. Tydlig inskription.

Datering

1857

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 34

Beskrivning och inskription

För kyrkogården ovanlig gjutjärnsvård i nygotisk stil med kolonner som bär en spetsgavel med trepass och krönande kors. I inskriptionstavlans nedre del ses två upp och nervända facklor i relief.

Inskription enl 1953:

Här hwila Fabrikören P. e. Lönngrens efterlevande maka Chr. Lov. Bennet Född D. 23/3 1790. Död D. 22/1 1858 och sonen fabrikören Axel Lönngren Född D. 4/3 1815. Död D. 28/5 1857.

Kulturhistorisk värdering

Den högresta gravvården är ett dominant objekt på kyrkogården och avviker från omgivande vårdar genom sitt utpräglade gotiska formspråk. Gestaltningen och rollen i landskapet ger den ett högt kulturhistoriskt värde.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Gjutjärn och sten (granit)

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Endast viss påväxt av lav.

Datering

1857

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 38

Beskrivning och inskription

Genombrutet gjutjärnskors i vars mitt ses två änglahuvuden och fyra strålar. Vid korsets bas står en ängel med

svärd. Korset står på en närmast kubisk stensockel på vilken en gjutjärnsplatta med inskription är fästad. Graven är upprättad efter den ogifte verkmästaren Danelius. Gravvården är rikt dekorerad och det genombrutna korset skiljer sig från merparten av övriga kors från samma tid på kyrkogården.

Inskription enl 1953:

Alb. Julius Danelius Född D. 22 Mai 1828 Död D. 11 Febr. 1857.

Kulturhistorisk värdering

Gravvårdens komposition och rika och välarbetade dekor ger den ett högt kulturhistoriskt värde. Den är också tydligt miljöskapande på kyrkogården.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Gjutjärnskors på sockel av sten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Viss påväxt av lav och mossor på kors och sockel.

Datering

1855

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 39

Beskrivning och inskription

Gravvården är ett bland några gjutjärnskors av likartad utformning som står i den nordöstra delen av kyrkogården, på den s.k. högjorden. Korsen representerar en tidig industriell tillverkning. Likt övriga pryds det översta trepasset av en larv och en fjäril och under inskriptionen ses två upp och nervända facklor, båda i relief.

Inskription enl 1953:

*Medicinae Licentiaten Anders Gustaf Lundberg F. 1827
D. 1855 Sv. Ps. 483.*

På baksidan av korset: *Wänner reste vård.*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är tillsammans med övriga gjutjärnskors på kyrkogården värdefulla som representanter för sin tids klöverbladskors i gjutjärn.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Sandstenssockel med järnplint för nu försvunnen gravvård, sannolikt ett gjutjärnskors

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Merparten av gravvården saknas. Sockeln i gott skick.

Datering

1850-70-tal

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 40

Beskrivning och inskription

Det råder viss oklarheter om innehavaren av graven. I församlingens dödbok finns uppgifter om sex avlidna små barn, mellan 1851 och 1862, samtliga barn till en G. eller G. G. Folcker, färgfabrikör som grundade G G F:s färgeri på Kungsholmen. En Gottfried Gabriel Folcker nämns också i samband med barnen, även han färgfabrikör. I Förteckningen 1953 anges att någon/några ur denna släkt har varit innehavare av graven. Hur gravvården ursprungligen har sett ut finns inga uppgifter om. Vid graven stod vid inventeringstillfället en blomma. Inskription enl 1953:

-

Kulturhistorisk värdering

Gravvården har en bearbetad sandstenssockel, vilket är ovanligt på denna kyrkogård. Dess kulturhistoriska värde påverkas negativt av avsaknaden av själva våarden.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Sten, sannolikt granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Stenen i sig i gott skick men inskription helt utplånad

Datering

Sannolikt 1862

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 14

Beskrivning och inskription

Högrest, smal gravsten direkt i mark med spetsigt krön. Enligt 1862 års gravbok kan den tillhöra fru Anna Sofia Flygare, död 1862. Gravstenen beskrevs redan 1906 som oläslig.

Inskription enl 1953:

-

Kulturhistorisk värdering

Stenen är enkel till sin gestaltning och avsaknaden av inskription ger den främst ett värde som del av de många gravvårdarna från 1800-talets mitt i den nordöstra delen av kyrkogården.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Sten, sannolikt granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Svårbedömt skick. Gravvården saknar möjligen ett tidigare kapitäl eller överstycke. Den avslutas med en lutning i vilken det finns ett borrhål, vilket tyder på detta. Påväxt av lav.

Datering

1861

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 15

Beskrivning och inskription

Ovanligt utformad gravvård bestående av hög kvadratisk sockel under en kolonn med profilerad bas. Ett hål i stenen tyder på att där tidigare suttit ett kapitäl eller överstycke, men under denna tid förekom gravvårdar i form av "bruten kolonn". Därför kan det inte uteslutas att gravvården från början haft detta ruinartade utseende. Ruinromantiken var stor under 1800-talets andra hälft. Kolonnen utgör ett karaktärsskapande inslag på kyrkogården. Inskription på sockeln.

Inskription enl 1953:

*Carl Erik Lindgren Grosshandlare Född d. 3 Sept. 1811
Död d. 8 Juni 1861.* (Under detta har stått en psalm- eller psaltarvers som 1953 ej var läsbar.)

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är genom sin för kyrkogården ovanliga gestaltning av mycket högt kulturhistoriskt värde. Den speglar det stora intresset för antiken och arkeologiska utgrävningar som rådde under 1800-talet. Den har även miljöskapade kvaliteter av betydelse för kyrkogården som helhet.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Sten, kalksten?

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Relativt hel sten med läsbar inskription.

Datering

Innan 1866

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 25

Beskrivning och inskription

Liten, liggande och lutande sten. Gravvården är enkel och tillhör kyrkogårdens mer anspråkslösa.

Inskription enl 1953:

Fredrika Bring 28 år. Brita Bring 2 1/2 år.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är enkelt gestaltad och saknar större kulturhistoriskt värde genom sin historia eller utformning. Den är kulturhistoriskt värdefull främst som del av de många gravvårdarna från 1800-talets mitt i den nordöstra delen av kyrkogården.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Rengjord, ingen lav. Delvis läsbar inskription.

Datering

1819

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 16 (endast 1953)

Beskrivning och inskription

Liggande kalkstenshäll med något nersänkt fris med rundlar i hörnen. Gravhällen återfanns och frilades 1943 efter att ha legat 20 cm under mark. Då grav 42 anordnades 1936 var grav 41 under mark och en del av grav 42 hamnade över denna. Därför flyttades den 1943 frilagda gravstenen nr 41 några meter i sydvästlig riktning.

Inskription enl 1953:

Denna graf tillhög Garfvaregesällen P. Sundman född d. 16 Sep. 1770 död d. 19 Sep. 1819.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården tillhör kyrkogårdens äldre gravbestånd från den tidiga delen av 1800-talet, vilket ger den ett högt kulturhistoriskt värde. Miljömässigt bidrar den till kyrkogårdens karaktär.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmateri

Gravplatsen omgärdas av en låg och bred fris av granit.

Inom frisen finns två liggande, lutande gravstenar.

Ytmateri jord och blomsterplanteringar.

Skick

Gott skick. Viss påväxt av lav på kors.

Datering

1936

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 16 (1899) Avd. 1 nr 16 a/b (1953)

Beskrivning och inskription

Gravplatsen uppläts av församlingen för dess kyrkoherde Högrest rakt kors i granit utan inskription. Framför korset en stenfris runt en planterad yta där två mindre, lutande gravstenar i granit finns. Inskriptionen över kyrkoherde Larsson finns på frisens västra del. Gravsättningar har gjorts flertalet gånger, senast 2009. De gravsatta är Larssons son och dennes hustru, samt sondotter och dennes man. Kyrkorådet ansvarade för gravens underhåll fram till 1939. Sannolikt gravrätt.

Inskription enl 1953:

*Kyrkoherde Carl Vilhelm Larsson * 1859 † 1936*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården tillhör kyrkogårdens yngre men har en monumental gestaltning som ger den ett högt kulturhistoriskt värde och miljöskapande värde för kyrkogården som helhet.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Jordyta med blomsterplantering inom fris av mindre gråsten.

Skick

Gott skick.

Datering

2001

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : -

Beskrivning och inskription

Modern stående gravvård av granit med oregelbundet huggen silhuett. Gravvården utgör den senast tillkomna på kyrkogården. Ovanför inskriptionen ses tre inhuggna stjärnor. Gravrätt.

Inskription:

*Vår älskade lilla Emma Bragnum *17.9 1998 † 13.10 2001.*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är sentida och vårdas av de anhöriga. Kulturhistoriskt har den idag ett lågt värde.

Övriga gravar

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick.

Datering

1996

Beskrivning och inskription

En av kyrkogårdens yngre gravvårdar. En relativt liten, stående sten i granit, med oregelbundet huggen silhuett. Sannolikt gravrätt.

Inskription:

*Lisabelle Otherdahl * 24.2 1995 † 7.1 1996***Kulturhistorisk värdering**

Gravvården är sentida. Kulturhistoriskt har den idag ett lågt värde.

Övriga gravar

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : -

Material

Kalksten/sandsten?

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick, hel sten. Påväxt av lav. Inskription medgången.

Datering

1859

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 24

Beskrivning och inskription

Gravstenen har en högrest form med ett krön som i arkitekturen motsvarar en renässansgavel med hängtorn. Den röda kalkstenen är ovanlig på kyrkogården. Ovanför inskriptionen har funnits ett inhugget kors och texten kan tidigare ha varit förgylld.

Inskription enl 1953:

Hofrättsrådet G. A. Falk F. 10/6 1801. D. 28/7 1859.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården tillhör de många av kyrkogårdens gravvårdar som är tillkomna vid 1800-talets mitt. Dess utformning i nyrenässans är representativ för sin tid. Kulturhistoriskt är den värdefull främst för sin datering och som del av kyrkogårdsmiljön.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick.

Datering

1989

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års
gravförteckning : -

Beskrivning och inskription

Liten, liggande gravvård utan annan dekor än inskription nedan. Stenen naturhuggen. Gravvården tillhör kyrkogårdens få sentida. Vid gravvården fanns vid inventeringstillfället en krans och ett gravljus.

Inskription:

John-Olof Persson 1938 - 1989

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är sentida och enkel till sin utformning.

Kulturhistoriskt har den ett lågt värde idag.

Övriga gravar

Material

Svart granit eller annan svart stenart

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Mindre plantering framför gravstenen med framförallt ljung

Skick

Gott skick. Viss påväxt av lav.

Datering

Okänt, sentida

Beskrivning och inskription

Svart, nätt stående sten med rundat krön. Förgylld inskription. Gravrätt.

Inskription:

Johan Stjerne 11 år.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är sentida och enkel till sin utformning. Den har ett visst miljöskapande värde genom sin rundade form och svarta sten med förgylld inskription. Kulturhistoriskt är värdet idag lågt.

Övriga gravar

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : -

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Mindre planteringsyta framför sten.

Skick

Gott skick.

Datering

1978

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års
gravförteckning : -

Beskrivning och inskription

Stående högre sten med segmentbågigt krön.
Inskription är utförd med upphöjd skrift. Ovan inskriptionen ett uthugget kors i relief. Graven uppläts 1978 som gravplats för före kyrkoherde Bertil Ramsten.

Inskription:

*Kyrkoherde Bertil Ramsten * 5.8.1894 † 24.9.1978*
*Makan Aina f. Beronius * 24.1.1900 † 23.7.1982.*

Kulturhistorisk värdering

Gravstenen är relativt sentida och har främst ett värde som gravplats för en av kyrkans tidigare kyrkoherdar.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Röd sten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt dåligt skick. Kraftig påväxt av lav. Utplånad inskription.

Datering

1864

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 18

Beskrivning och inskription

Gravvården utgörs av en högrest, stående röd sten med rundat krön. Graven har utgjort familjegrav för vaktmästaren S. J. Carlsson. Enligt förteckning 1953 erhöll man vid gravrannsakan 1875 motsvarande utrymme på nya kyrkogården i Stadshagen. Hur detta följdes upp är här okänt.

Inskription enl 1953:

CARL [...] H. M. C. Christina.

Övrig inskription var oläslig 1953.

Kulturhistorisk värdering

Gravstenen tillhör det stora antalet gravar från 1800-talets mit och är enkel till sin gestaltning. Inskriptionen kan idag inte alls tydas. Gravvården är främst kulturhistoriskt värdefull som del av kyrkogårdsmiljön.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Gjutjärnsstaket. Kraftiga hörnstolpar, profilerade spjälor.

Skick

Gott skick.

Datering

1868

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 1 nr 17

Beskrivning och inskription

Gravvården är monumentalt högrest med sockel och bas och ett lätt korsformigt övre avslut. Inskriptionstavlan

är finslipad och omges av ett kupolförsett ramverk i relief. Inskriptionen är förgylld och ovan denna ses en harpa och en stjärna. Granitvården tillverkades av G. L. Hoffman och gjutjärnsstaketet tillverkades vid J. & C. G. Bolinders Mekaniska Verkstad. Vården restes genom en insamling och medel för en gravfond samlades även in. Vården avser Eric Sjöberg, Vitalis, poet och författare som avled und av tuberkulos.

Inskription enl 1953:

Eric Sjöberg Vitalis 14 jan. 1794 - 4 mars 1828.

Wänner af Den fosterländska dikten reste vården 1868.

Kulturhistorisk värdering

Vitalis grav är kyrkogårdens mest kända gravplats och en av dess mest dominerande. Dess miljöskapande värde för kyrkogården är högt. Kulturhistoriskt är den av högt värde för sin monumentala, välbearbetade gestaltning.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Gjutjärn

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Påväxt av lav och inskription svårläst.

Datering

-

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 10

Beskrivning och inskription

Stadigt gjutjärnskors med raka korsarmar stående direkt i mark. Övre korsarmen pryds på östra sidan av en

korskrönt pokal. Inskriptionen är svårläst och förteckningen från 1953 har inte kunnat användas för denna gravvård, då aktuell sida täckts av en stencil vid kopiering. Korset bedöms vara ett av kyrkogårdens tidigare vårdar i gjutjärn. Det kan vara en tidig produktion från det lokala Kungsholmsföretaget Bolinders mekaniska verkstad, grundad 1844. Det är mycket likt korset på gravvård nr 62, med 1840-tal som sannolik datering. Korset är mer hantverksmässigt tillverkat än de något senare klöverbladskorsen som finns på kyrkogården.

Inskription:

Här hvilar Anna (?) Ericsson [...]

Kulturhistorisk värdering

Korset bedöms vara ett av kyrkogårdens tidigare gjutjärnskors. Hantverks- och industrihistoriskt värdefullt och av estetiskt värde för kyrkogårdsmiljön som helhet.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Gjutjärnskors på sockel av sten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick, dock omfattande påväxt av lav.

Datering

1875

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 8

Beskrivning och inskription

Gjutjärnskors på kraftig sockel av granit. Korsarmarna avslutas med spetsar och korsets övre arm pryds av en fjärilslarv och därovan en fjäril. Detta är samma utsmyckning som merparten av kyrkogårdens

klöverbladskors från samma tid, vilket ger att det är samma tillverkare, sannolikt J. & C. G. Bolinders. Grewe föddes i Tyskland. Genom musikaliska anlag sändes han trots enkla förhållanden till musikskola. Därefter arbetade han vid Åbo stadskapell och som dirigent vid Åbo Musikaliska sällskap. Vid sin död var han kapellmästare vid Grenadier Skarpskyttebataljoner i Åbo. Grewe led av en tärande sjukdom för vilken han reste till Serafimerlasarettet i Stockholm, där han avled. Vården restes genom insamling och avtäcktes sommaren 1975. Inskription enl 1953:

Conrad Grewe Född 18 8/6 20 Död 18 30/7 51.

Kulturhistorisk värdering

Gjutjärnskorset skiljer sig något från kyrkogårdens övriga kors, och är värdefull i denna samling vårdar av gjutjärn från 1800-talets mitt. Den har också ett stort miljöskapande och estetiskt värde i den sydöstra delen av kyrkogården där antalet bevarade gravvårdar är få.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Marmorvård

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Gjutjärnsstaket på granitsockel som följer markens slutning. Gräsyta innanför staketet.

Skick

Relativt gott skick. Mycket olyckligt med avfallstunnor placerade i direkt anslutning till gravvården.

Datering

1848

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 12

Beskrivning och inskription

Gravvård med läge intill kyrkan, öster om sydentrén. Högräst och rikt dekorerad gravvård i marmor, ritad av Fredrik Wilhelm Scholander, en av de främsta arkitekterna under 1800-talets andra hälft. Scholander var professor i byggnadskonst och har haft stort inflytande

över den svenska arkitekturen. Fuchs var teologie doktor, kyrkoherde i Ulrika Eleonora (Kungsholmens) församling och hovpredikant. Gravvården skulle enligt kyrkorådets beslut 1866 och 1886 förbli i orubbat skick. Stenen har hög bas och rikt dekorerat överstycke i relief, med ett kors och en stjärna inskrivna i en snäckform.

Inskription enl 1953:

Här hvilar Thomas Zacharias Fuchs Theol. Doctor L. N. O. (Medlem av Nordstjärneorden) Född 1772 12/11. Död 1846 13/9. I 34 år Ulr. Eleon. Församlings värdige herde. Ordspr. 10:7 . Tacksamme åhörare reste minnesvården.

Inskription baksida: *Doctorinnan Ebba Amalia Fuchs F. 17 4/12 82. D. 18 17/1 63.*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är formgiven av F. W. Scholander, en av 1800-talets mest namnkunniga arkitekter. Den är kyrkogårdens rikast dekorerade stående vård med en särställning i sin placering öster om kyrkans sydentré.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick fränsett de sprickor som delar den ena stenen i två delar. Dekor och inskription relativt välbevarade. Närmast ingen påväxt av lav.

Datering

1702

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : -

Beskrivning och inskription

Liggande kalkstenshäll av större format bestående av två hällar, varav den ena delas av en spricka. Gravvården finns på ungefärlig ursprunglig plats men var en längre tid (både 1899 och 1953) förflyttad från sin plats på grund av ändring och breddning av kyrkogårdens gångar på 1800-talet. 1953 låg hällarna i utrymmet under kyrkans södra trappa. 1956 placerades stenen på nuvarande plats. För denna grav utfärdades gravbrev redan 1646 och guldsmedsmästaren och kyrkovården Duvalt Skröder (Schröder) begravdes 1702. Graven avser även

dennes hustru Brita. Hällarna smyckas av en centralt placerad uthuggen rundel/lagerkrans. Längs ytterkanten löper en fris med rundlar i hörnen, de övre med änglahuvuden och de nedre med timglas resp. dödskaile med korslagda ben. Text har löpt runt ytterkanterna, i rundeln samt i två fält ovan och under denna.

Inskription enl 1953:

Ytterkant: *Appoc. 14 v. 13 Salige äro the döde som i Hellanom döy. Anden säger att de skola huyla sig efrån sitt arbete ty theras gärningar fölia Hvem efter.*

Övre fältet: *Rom. 14. 7. 8. Ingen af os lefwer sig sielfwom och ingen dör sig sielfwom (Lefwa wij så lefwa wij) Herranom dö wij så dö wij Herranom ehwad wij lefwe eller dö så höre wij Herranom till.*

Mittrundel: *Denna murade graf och sten kommer Gullsmeden Mr Duvalt Skröder och (hans) kiära hustru Brita Skröder och deras rätta arfwingar till. A O 1702.*

Nedre fältet (Efter Ps. 73:25, 26): *Herre när jagh tigh hafver så frågar jagh efter himmel och jord i innte om migh än kråp och siäl försmäcktade så äs tu dock min hiertans tröst och min del.*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården tillhör kyrkogårdens äldsta och är av högt kulturhistoriskt värde. Den är rikt dekorerad och dekor och inskription är delvis bevarad.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Den ena av gravhällarna har spruckit och det finns relativt mycket påväxt av lav/mossa. Inskription närmast helt utplånad.

Datering

Sannolikt 1782

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 1

Beskrivning och inskription

Gravvården består av två liggande kalkstenshällar, varav den ena spruckit i två delar. Hällarnas inskription kan endast läsas till mindre fragment på den södra hällen. Enligt en äldre gravbok var graven ursprungligen familjegrav för hovkyparen Evert Malmgren (död 1782) men gick genom testamente över till släkten Ring. 1953 fanns efterlevande anhängare.

Inskription enl 1953 (endast fragment då läsbara):

Tänk uppå mig Gud Til det bästa Tänk på mig i stoft och mull [...] N:o 5. (Gravnr.)

Kulturhistorisk värdering

Gravhällen tillhör kyrkogårdens 1700-talsgravar och den har en ärorik placering i närheten av kyrkans södra ingång. Gravvården bidrar till landskapsbilden i den södra delen av kyrkogården och den är sammantaget av ett högt kulturhistoriskt värde.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Hel håll med läsbar inskription. Viss påväxt av lav.

Datering

1788

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 2

Beskrivning och inskription

Välbevarad liggande kalkstenshäll från 1700-talets slut. Inskription på merparten av stenens yta inramad av en inhuggen fris med rundlar i hörn.

Inskription enl 1953:

*Under denna sten förvaras den jordiska delen af
Tregårds Mästare Ålderman och Kyrkovärden vid S:t Ulr.
Eleonora Församling Herr Eric Hallström Född den 26
Decemb. 1728 Död den 5 Novemb. 1788 Salige äro
de döde som i Härranom dö härefter. Ja Anden seger:
De skola vila sig från allt sitt arbete och deras gärningar
följa dem efter. Upp. B 14 C 13 v. - N:o 11 (Gravn.)*

Kulturhistorisk värdering

Gravhällen tillhör kyrkogårdens 1700-talsgravar och den har en ärorik placering i närheten av kyrkans södra ingång. Gravvården bidrar till landskapsbilden och dess välbevarade inskription förstärker dess historiska värde.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Grå sten, sannolikt granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

För sin ålder gott skick. Hel sten med avläsbar dekor och inskription. Endast mindre påväxt av lav.

Datering

1710

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 4

Beskrivning och inskription

Liggande stenhäll med järnkramlor och ringar i hörnen. Inskriptionen finns i en sköld/rundel mitt på stenen.

Gravhällen har en rik utsmyckning med rundel och hörnringar och skiljer ut sig bland kyrkogårdens hällar. E.F.S. anges vara avliden 1710 och hänsyftar sannolikt på glasbrukskontrollören Ernst Fredrik Scheultz.

Inskription enl 1953:

Glasbrukscontroleuren E.F.S. Med dess tvenne döttrar A.S. A.M.

Kulturhistorisk värdering

Den förhållandevis rikt dekorerade gravhällen skiljer ut sig bland kyrkogårdens hällar och den är tilldekor och inskription välhållen sett till sin tidiga datering till 1710. Den gravsattes yrke glasbrukskontrollant är historiskt intressant, och kan möjligen kopplas till Kungsholmens glasbruk (1676-1815).

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Stenen består av två delar, sprucken eller tillverkad så?

Datering

1800-1850

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : -

Beskrivning och inskription

Liggande kalkstenshäll i två stycken med räfflad kant och rektangulär, upphöjd inskriptionstavla. Stenen var liksom nr 43 tidigare borttagen från sin plats och placerad i utrymmet under kyrkans södra trappa. Stenen lades på nuvarande plats 1956 efter att ha upptäckts 1953.

Inskription enl 1956:

*Anna Kristina Svedberg Född Hellström Dess dotter
Louise Widholm född Svedberg.*

Louise (Lovisa?), änka efter en kyrkoherde, avled 1855.

Kulturhistorisk värdering

Gravstenen tillhör en samling liggande hällar framför kyrkogårdens södra ingång. Gravvårdarna är som grupp av stort kulturhistoriskt värde och har en viktig miljöskapande funktion på kyrkogården.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick

Datering

1743/1863

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 3

Beskrivning och inskription

Högrest gravvård av granit med hög bas och gavelformigt överstycke. Gravvården tillhör kyrkogårdens större och har en monumental gestaltning. Graven köptes ursprungligen av repslagaren Petter Öberg, avsedd för hans svärfar, trädgårdsmästare Olof Sahlberg död 20/1

1743. Sedan gick graven i arv till Öbergs son repslagare Olof Arvid Öberg, till dennes måg repslagarålderman C. W. Rampe samt dennes måg löjtnant Olof D:son Carling. Denne sålde 1848 graven till järnkramhandlare Rampe som 1850 sålde den till repslagarålderman och ledamot av församlingens kyrkoråd Bror Gustaf Klein. Själva gravstenens ålder är osäker då inskriptionen endast rör Klein, avliden 1863, och dennes familj.

Inskription enl 1953:

*Åt minnet af B. G. Klein * 17 6/1 97 † 18 11/2 63.*

Dess maka och dotter.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är en av kyrkogårdens mest monumentala och påkostade stenar. Stenens datering är osäker men graven bedöms ha ett högt värde. Här ligger även ett samhällshistoriskt värde. Merparten av de som gravsatts här under drygt 100 år var repslagare, ett idag svunnet yrke, något som illustrerar hur yrken under lång tid gått i arv i släkter.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Gravstenen omgärdas av en kedja på cylindriska pollare av granit. Gräsmatta runt stenen.

Skick

Relativt gott skick. Inskription oläslig. Stenens yta är kraftigt vittrad.

Datering

1826

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 9

Beskrivning och inskription

Stående gravvård av kalksten, med kraftigt vittrad yta. Stenen har ett krön i nyrenässansstil, spetsgavelform avslutad med hängtorslika former. Denna gestaltning är likartad med flera av gravvårdarna på kyrkogårdens nordöstra sida. Dock omges denna gravvård av en kedja på pollare av sten. Ett gravbrev uppger att Kungliga Serafimerordens lasarett köpte in ett gravställe åt sjuk-sköterskan Britta Sophia Lindström, avliden 1826. Inskription enl 1953:

Lasarettets styrelsemän reste denna sten.

Resterande text var oläslig och idag är inskriptionens skick ännu sämre.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården skiljer ut sig på kyrkogården genom inramningen med kedja på stenpollare. Detta, tillsammans med gravvårdens betydelse i sin miljö på kyrkogårdens södra sida, ger den ett högt kulturhistoriskt värde.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Sten, sannolikt granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick med viss påväxt av lav. Tydlig välbevarad inskription. Kraftigt lutande sten.

Datering

1860/1862

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 5

Beskrivning och inskription

Högrest stående gravvård med rundat krön avslutat med små avsatser. Gravvården lutar kraftigt mot söder. Stenens inskription är välbevarad. Gravstenen saknar annan dekor. Graven är en barngrav för två tvååriga syskon. Inskription enl 1953:

*Här hvilar syskonen Robert Jansson * 18 10/2 58 † 18 8/7 60 Hilma * 18 17/8 59 † 18 16/1 62.*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården tillhör kyrkogårdens relativt stora antal gravvårdar från 1800-talets mitt. Des välbevarade inskription bidrar till ett högt värde, då den redovisar samhällshistoria och utgör ett dokument även över kyrkogårdens historia.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Gjutjärn

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Viss påväxt i korsets nedre del.

Datering

1836

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 4 nr 1

Beskrivning och inskription

Stadigt gjutjärnskors med raka korsarmar stående direkt i mark. Övre korsarmen pryds på östra sidan av en strålande stjärna. Korset är ett av kyrkogårdens tidigare

vårdar i gjutjärn och kan vara ett tidigt kors tillverkat vid det lokala Kungsholmsföretaget Bolinders mekaniska verkstad, grundad 1844. Inskriptionen tyder på att gravvården tillkom med viss fördröjning.

Inskription enl 1953:

På västra sidan:

*Här hvilar en redig man Wacktmästaren Joh. Hellström
Född den 26 Jan. 1801. Död den 26 Febr. 1836. Sörgd
av maka och barn.*

På östra sidan:

*På grafven korset ställt till slut Till tecken att du lidet
ut.*

Kulturhistorisk värdering

Ett av kyrkogårdens tidigare gjutjärnskors. Hantverks- och industrihistoriskt värdefullt och av estetiskt värde för kyrkogårdsmiljön som helhet.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Sandsten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt sliten gravvård med utplånad inskription. Stor påväxt av lav. Stenen dock hel.

Datering

1862

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 13

Beskrivning och inskription

Tidiga anteckningar anger A. E. S. död 1862. I gravboken för samma år finns en sexårig pojke vid namn August Emanuel Sundström, son till f.d. torparen Magnus Sundström och Eva Josefina Krig. Således sannolikt barngrav.

Inskription enl 1953:

-

Kulturhistorisk värdering

Denna samt övriga äldre barngravar har ett samhällshistoriskt värde i det att de visar på den höga barnadödlighet som rått långt fram i historien. Gravvården är delvis bearbetad med rundat krön och ursparningar i sidorna. Gravens utplånade inskription och dess knappa historia ger den ett lägre värde än den annars haft. Den är även värdefull i kyrkogårdsmiljön.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick.

Datering

1861

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 7

Beskrivning och inskription

Liggande sluttande sten av granit på underliggande stenar av granit. Stenen är mycket välhållen med tydlig inskription. Ovan inskriptionen ses ett uthugget kors. Inskription enl 1953:

Melcker Westerling Född den 22 maj 1838 Död den 8 mars 1861.

Kulturhistorisk värdering

Enkel gravvård från 1800-talets mitt i gott skick. Gravvården har i första hand ett historiskt värde på grund av sin ålder och ett värde i miljön på kyrkogården.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Gjutjärn. Sockel av sten.

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Viss påväxt av lav.

Datering

1863

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 12

Beskrivning och inskription

Gjutjärnskors av klöverbladstyp med sockel av sten. Klöverbladen pryds av en stjärnor. Sannolikt tillverkat vid det lokala Kungsholmsföretaget Bolinders mekaniska verkstad.

Inskription enl 1953:

Thord Wennerström Elev vid Kongl. Teknologiska Institutet Född den 19/9 1841, Död den 22/5 1863.

Kulturhistorisk värdering

Ett av kyrkogårdens klöverbladskors från 1800-talets mitt, och som sådant kulturhistoriskt värdefullt som dokument över tidens gestaltning av gravvårdar, ett resultat av den växande och lokalt blomstrande smidesindustrin.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Påväxt av lav. Välbevarad inskription.

Datering

1864

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 16

Beskrivning och inskription

Enkel stående granitvård med spetsformigt krön. Tydlig inskription och i övrigt ingen dekor.

Inskription enl 1953:

Axel Hallin F. 1835 D. 1864

Kulturhistorisk värdering

Enkel granitvård från 1800-talets mitt främst kulturhistoriskt värdefull som del av kyrkogårdens många vårdar från denna tid. Av miljöskapande värde för kyrkogården och värdefull genom sin tydliga inskription som ger historisk förståelse av kyrkogården.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Sandsten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Sämre skick. Stenen har en spricka och riklig påväxt av lav. Hårt vittrad, inskription oläslig.

Datering

1863

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 14

Beskrivning och inskription

Stående sandstensvård direkt i mark. Stenen är rikt profilerad i nyrenässansstil. Inskriptionen är utplånad och stenen är i generellt sämre skick än merparten av kyrkogårdens gravvårdar.

Inskription enl 1953:

*Här hvilar [...] Josephina (Albertina?) Lundin * [...] † [...] 1863 [...]*

Josephina var femårig dotter till åkaren And. Johan Lundin med hustru och avled 1 februari 1863.

Kulturhistorisk värdering

Graven har en för kyrkogården ovanligt profilerad utformning som anspelar på en renässansgavel. Detta ger den ett arkitekturhistoriskt värde som sten i nyrenässans. Den tillhör också kyrkogårdens många barngravar, vilket gör den samhällshistoriskt intressant.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Sten, sannolikt granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Påväxt av lav och närmast helt utplånad inskription.

Datering

1866

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 4 nr 3

Beskrivning och inskription

Stående högrest vård med spetsbågigt krön och avslut liknande spetsiga hängtorn. Stenen står på sockel av granit och kröns av ett uthugget kors i relief. Tillhör enligt äldre gravböcker källarmästaren Nils Fredrik Nilsson från Askeby församling i Östergötland, som avled på Serafimerlasarettet i Stockholm och därför begravdes på denna kyrkogård.

Inskription enl 1953:

[...] Ålskad och ackad i livet Saknad och begråten i döden. Sv. P. N:o [...]

Kulturhistorisk värdering

Högrest, miljömässigt viktig gravsten i den sydvästra delen av kyrkogården där få gravvårdar är bevarade. Kulturhistoriskt värdefull som sten från 1800-talets mitt.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Röd sandsten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Sämré skick. Stenen har vittat relativt hårt, främst på krönet. Den har också skiktat sig med resultat att stora stenskrivor lossnar. Påväxt av lav. Utplånad inskription.

Datering

1865

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 5 nr 18

Beskrivning och inskription

Stående, relativt stor och högre vård i röd sandsten. Stenen har ett oregelbundet format krön och har tidigare (enl. 1953) krönt av ett kors i relief, placerat ovan inskriptionen.

Inskription enl 1953:

[...] Skoge (?) [...] Älskad och [...] (sannolikt: ackad i livet) Saknad och begråten i döden. Sv. Ps. N:o [...]

Kulturhistorisk värdering

Stor sandstensvård som tyvärr är illa medfaren. Detta gör att den främst är kulturhistoriskt värdefull genom sitt sammanhang bland 1860-talets många gravstenar på kyrkogården och miljömässiga kvalitet.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Sten, sannolikt granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Inskription utplånad men inhugget kors och försänkt inskriptionstavla är väl bevarade. Någon påväxt av lav. Inga större skador.

Datering

Okänt, sannolikt innan 1866

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 4 nr 5

Beskrivning och inskription

Stående, högrest vård, sannolikt i granit, stående direkt i mark. Stenen har en oregelbunden spetsig form och en grovhuggen yta. Ett kors och en oval inskriptionstavla med slät yta är uthuggna i stenen. Inskriptionstavlan var redan 1906 oläslig och graven noterades då som okänd. 1866 års förteckning anger en A. Sundelius på gravplatsen. Uppgiften om att inskriptionen redan 1906 var oläslig kan tyda på att stenen tillhör kyrkogårdens äldre. Stenen är hantverksmässigt tillverkad, vilket daterar den till 1800-talets mitt eller tidigare.

Kulturhistorisk värdering

Gravårdens historia är okänd men den bedöms tillhöra kyrkogårdens stenar tillkomna innan 1850, vilket innebär en minoritet av gravvårdarna. Den har en säregen gestaltning med stort miljöskapande värde på kyrkogården.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Relativt gott skick. Oläslig inskription. Stenen delvis vittrad.

Datering

1855

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 4 nr 6

Beskrivning och inskription

Liten stående kalksten direkt i mark. Spetsigt krön. Stenen saknar idag inskription och annan dekor. von Düben är en adlig släkt med många namnkunniga medlemmar.

Inskription enl 1953:

H. von Düben † 1855 C. von Düben † 1860.

Kulturhistorisk värdering

Mindre, enkel sten som idag saknar dekor och inskription. Stenen har främst betydelse som del av det historiska sammanhang som utgörs av kyrkogårdens många gravvårdar från 1800-talets mitt.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Gjutjärn på sockel av sten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick fränsett att den stensockel som omnämns i förteckningen 1953 är helt begravd under jord och gräs.

Datering

1857

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 4 nr 7

Beskrivning och inskription

Klöverbladskors av gjutjärn, enligt stämpel på korset tillverkat vid Bolinders mekaniska verkstad. Korset står på idag övervuxen sockel av granit.

Inskription enl 1953:

Västra sidan: H. H. Anders Wilhelm Modin Född D. 8(?)3 1838 Död D. 9/7 1857.

Östra sidan:

Frid vare öfver hans stoft.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är tillsammans med övriga gjutjärnskors på kyrkogården värdefulla som representanter för sin tids klöverbladskors i gjutjärn.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Gjutjärn

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Smäckt gjutjärnsstaket omgärdar en gräsbevuxen yta utan spår av eventuell tidigare gravvård.

Skick

Staket i generellt gott skick med tanke på förmodad ålder. Betydande rostangrepp i dess nedre del, beroende av att det delvis hamnat under marknivå. Flertalet av de pilspetsformiga avsluten på spjälorna är trasiga och flera saknas helt. Gravvård saknas.

Datering

Sannolikt 1816.

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 15

Beskrivning och inskription

Sirligt och stramt utfört gjutjärnsstaket med kvadratiska hörnstolpar med kannelyrer och kottliknande knoppar. Spjälor avslutas med spetsar. Gravvård saknas och inte heller när förteckning upprättades 1953 fanns spår av sådan. Här anges dock att Stockholms tidning no 2, 8/7 1826, beskriver en brun marmorsten inom ett järngaller på kyrkogårdens sydvästra hörn mot kyrkan. Denna skulle ha tillhört medicinalrådet Joh. Erik Othelius f. 1757 död 1816.

Inskription enl 1953:

-

Kulturhistorisk värdering

Gravvården har ett värdsamt läge intill kyrkans sydvästra hörn och är en viktig komponent på kyrkogården som helhet. Avsaknaden av gravvård är olycklig men gravplatsens förmodade datering ger den ett högt kulturhistoriskt värde. Staketet tillverkades i så fall innan Bolinders mekaniska verkstad startade och är mer hantverksmässigt tillverkat.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Välbevarad sten med läsbar inskription.
Ingen påväxt av lav.

Datering

1861

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 16

Beskrivning och inskription

Högrest granitvård med rundat krön på tvådelad avtrapande sockel i granit. Inskriptionstavlan är uthuggen inom en kraftig fris som löper runt hela stenen. Ovan inskriptionen finns ett klöverbladskors i relief. Graven avser en av församlingens tidigare kyrkoherdar. 18/10 1886 beslöt kyrkorådet att gravens framtida underhåll skulle fullföljas av församlingen.

Inskription enl 1953:

*C. O. Gravallius Kyrkoherde i Kungsholmen Fältprost R. N. O. * 1786 - † 1861.*

Kulturhistorisk värdering

Graven har en värdsam placering intill kyrkans södra mur och har ett kulturhistoriskt värde genom sin monumentala gestaltning och välbevarade status.

Kulturhistoriskt värdefull

Material

Gjutjärn, sockel av sten, sannolikt granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick. Påväxt av lav och sockel delvis övervuxen.

Datering

1854

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 3 nr 2

Beskrivning och inskription

Högrest och monumentalt gestaltad gravvård i gjutjärn på sockel av sten. Gravvården har ett krön utformat som en gotisk kyrkogavel med fialer och gavelfält med rosett-fönster, krönt av ett klöverbladskors. Gravvården tillhör kyrkans mest monumentala gravvårdar, av stor betydelse för kyrkogårdens helhetsuttryck. Graven tillhör skeppsbyggmästare Johan Fredrik Andersson. Dennes far innehade en klappbrygga vid Berzeli park och Andersson arbetade själv som daglönare vid olika varv innan han, främst genom självstudier, fullgjorde tidigare nedlagda studier. Efter arbete vid bl.a. Flottans varv i Stockholm fick han ett patent på en skeppsdocka, flytande pontondocka. Han köpte Lilla Essingen och bildade där Essinge Varv AB. Andersson var starkt engagerad i bildningsfrågan, som vice ordförande i Bildningscirkeln, upprättade en egen skola vid sitt varv och understödde Tekniska skolan.

Graven låg sannolikt inom det område som var aktuellt för försäljning till Stockholms stad 1908 för bredning av Parmmätargatan. Gravvården står idag mycket nära den västra muren som har flyttats mot väster för att ge plats åt en tunnelbaneuppgång. Det är oklart om gravvården flyttades i samband med detta.

Inskription enl 1953:

Skeppsbyggmästaren J. F. Andersson Född 1816 - Död 1854. Idog och oförtruten i sitt kall. Nitisk och uppoffrande för arbetarklassens bästa. Vänsäll och trofast. Bildningscirkeln reste vården.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården har en monumenat, nygotisk gestaltning som ger den ett arkitekturhistoriskt värde som tidstypisk och rikt artikulerad vård från 1800-talets mitt. Den är miljöskapande på kyrkogården och har framför allt en historia att berätta om en klassresa i ljuset av tidens nya möjligheter till studier även för medborgare som inte tillhörde de högsta samhällsklasserna.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Sten och gjutjärn

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Dåligt skick. Gjutjärnskors avrostat och förvarat i kyrkan. Inskriptionstavla på sockel relativt välhållen. Påväxt av lav.

Datering

1854

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 3 nr 1

Beskrivning och inskription

Trasig vård vars gjutjärnskors brutits av nyligen. Korset förvaras i kyrkan. Det är identiskt med korset på gravvård nr 35, ett genombrutet gjutjärnskors i vars mitt ses två änglahuvuden och fyra strålar. Vid korsets bas står en ängel med svärd. Stensockeln är närmast kubisk och sannolikt utförd i granit. På stenen sitter en inskriptionsplatta av gjutjärn. Graven avser Catharina Margaretha Klindt, som avled i kolera 34 år gammal. Graven låg inom ett område som var aktuellt för försäljning till Stockholms stad 1908 för bredning av Parmmätargatan. Gravvården står idag mycket nära den västra muren som har flyttats mot väster för att ge plats åt en tunnelbaneuppgång. Det är oklart om gravvården flyttades i samband med detta.

Inskription enl 1953:

Fru Cath. Margar. Klindt Född 18 10/10 19 Död 18 8/9 54.

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är tillsammans med övriga gjutjärnskors på kyrkogården värdefulla som representerar sin tids gravvårdar i gjutjärn. Gravvårdens trasiga skick påverkar värdet negativt.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Granit

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

Gjutjärnsstaket som i hörnen vilar på kvadratiska granitstenar. Marken innanför staketet är gräsbevuxen.

Skick

Relativt gott skick. Gravstenen är välbevarad och staketet är helt, samtliga stjärnor som avslutar spjälorna sitter kvar.

Datering

1827-1866

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 17

Beskrivning och inskription

Liten liggande och sluttande gravsten i granit inom ett gjutjärnsstaket med kryssade spjälor. Hörnstolparna avslutas med kottar och spjälorna med stjärnor. Den lilla gravstenen är mycket enkelt gestaltad utan annan dekor

än inskriptionen. Graven utgör familjegrav för handelskassören Carl Anton Ortman, som inköpte gravplatsen 1827. Den finns i 1866 års förteckning men angavs år 1906 som okänd. Orsaken till detta är oklar. I 1953 års förteckning står att det då fanns efterlevande släktingar. Marken nordväst om kyrkan, där gravvårdarna 77, 78 och 79 är belägna, har betraktats som olämplig för gravmark. 1827 skrevs om gravvård 77 att den var belägen "å nordvestra sidan om Kyrkan uti det där befintliga odugliga Berg".

Inskription:

C. A. Ortmans familjegrav

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är likt övriga gravar på kyrkogården med gjutjärnsstaket av högt kulturhistoriskt värde. Dessa staket är få till antalet, av stort värde för kyrkogårdens gestaltning som helhet, och representerar en relativt kort gestaltsperiod på kyrkogårdarna. Staketet är dekorativt utformat och graven är sannolikt från 1800-talets första hälft.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Sten, sannolikt kalksten

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Vittrad sten med utplånad inskription. Hög ålder gör slitaget förståeligt.

Datering

Stent 1600-tal - tidigt 1700-tal

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 19

Beskrivning och inskription

Liten kalkstensvård med rundat krön. Gravvården bedöms vara kyrkogårdens äldsta, tillsammans med

gravvård nr 1, daterad till 1710. På stenen stod år 1953 namnet Langenberg läsligt. Källarmästare Langenberg ska år 1697 ha köpt gravplatsen utställd på Jonas Green. Det är okänt vilket år begravning har ägt rum och huruvida graven avser både Green och Langenberg. Marken nordväst om kyrkan, där gravvårdarna 77, 78 och 79 är belägna, har betraktats som lämplig för gravmark. 1827 skrevs om gravvård 77 att den var belägen "å nordvestra sidan om Kyrkan uti det där befintliga odugliga Berg".

Inskription enl 1953:

Langenberg

Kulturhistorisk värdering

Gravvården är oansenligt utformad. Den har ett mycket högt kulturhistoriskt värde då den är kyrkogårdens äldsta eller näst äldsta gravvård.

Kulturhistoriskt mycket värdefull

Material

Murad grav i granit med detaljer i koppar.

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick

Datering

1864 (nuvarande gravvård anlagd i 1920-talets början)

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 18

Beskrivning och inskription

Familjegrav för familjen Bolinder. Monumental gravvård utformad som en stor kista av granit, omgiven av en fris av plana stenhällar. Gravvården är rikt dekorerad med festonger, änglahuvuden och en lagerkrans i koppar. I lagerkransen ses en inskription över Erik August Bolinder och dennes hustru Ellen Sophie.

Gravvården murades på 1920-talet, enligt kyrkorådets medgivande, på platsen för en tidigare gravplats tillhörig Maria Elisabeth Bolinder, död 1864. Hon var dotter till C. G. Bolinder, som tillsammans med sin bror grundade

Bolinders mekaniska verkstad på Kungsholmen. 1906 angavs graven som okänd. Erik August Bolinder var syster till Maria Elisabeth som lär ha dött som barn. E. A. Bolinder var direktör för Bolinders mekaniska verkstad efter sin far och fram till sin död 1930, och sannolikt anordnade denne graven i samband med hustruns bortgång. Ytterligare fem gravsättningar av urnor har gjorts i familjegraven därefter. Inskriptioner över dessa återfinns på plaketter längs gravmonumentets fris. Tre plaketter är idag tomma.

Inskription enl 1953:

I lagerkrans: *Direktören K.V.O 1 kl. K. Stb. Emp. O. Aff. Fr. H. L. Erik August Bolinder * 1863 † 1930 Ellen Sophie Bolinder "Nellie" född Delcomyn * 1865 † 1922.*

Kulturhistorisk värdering

Gravvården utgör familjegrav för en av Kungsholmens viktigaste familjer under 1800- och 1900-talet. Lokal- och samhällshistoriskt har den därför ett högt värde. Gravmonumentet är monumentalt och rikt utsmyckat i nyklassicistisk stil. Konsthistoriskt är den av högt värde och den utgör ett karaktäristiskt inslag på kyrkogården.

Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Material

Murad sandsten, taktäckning av plåt

Gravplatsens omgärdning och ytmaterial

-

Skick

Gott skick

Datering

1757

Nr i 1899 års karta över kyrkogården och 1953 års gravförteckning : Avd. 2 nr 9

Beskrivning och inskription

Familjegrav uppfört av familjen Eichhorn 1757. Tumba av sandsten som ligger lågt i slutningen sydost om kyrkan. Sadeltak av plåt och plåtinklädda gavelrösten. Inskriptionen sitter på en inmurad kalkstensplatta på

södra gaveln. Paret Eichhorns och Schenboms dotter Maria Margaretha avled 1756 och kan ha varit den först gravsatta. En lista från 1955, bifogad 1953 års förteckning, nämner ett drygt tjugotal gravsatta, varav den senaste avliden 1947. Bland de gravsatta märks sonsonen Christopher Eichhorn, död 1889, skriftställare, förläggare och verksam inom konstistoria och fornminnesvård. Gravvården restaurerades 2002 efter tillstånd från länsstyrelsen i Stockholm.

Inskription enl 1953:

Saffians Fabriquerenn Christopher Eichhorn och dess kära hustru Margaretha Schenbom hafva år 1757 för sig och sina arfvingar bygdth thenna graf.

Kulturhistorisk värdering

Den Eichhornska graven är en av kyrkogårdens mest kulturhistoriskt värdefulla gravar. Gravmonumentet tillhör kyrkogårdens tidiga gravar och är också dess största gravvård.

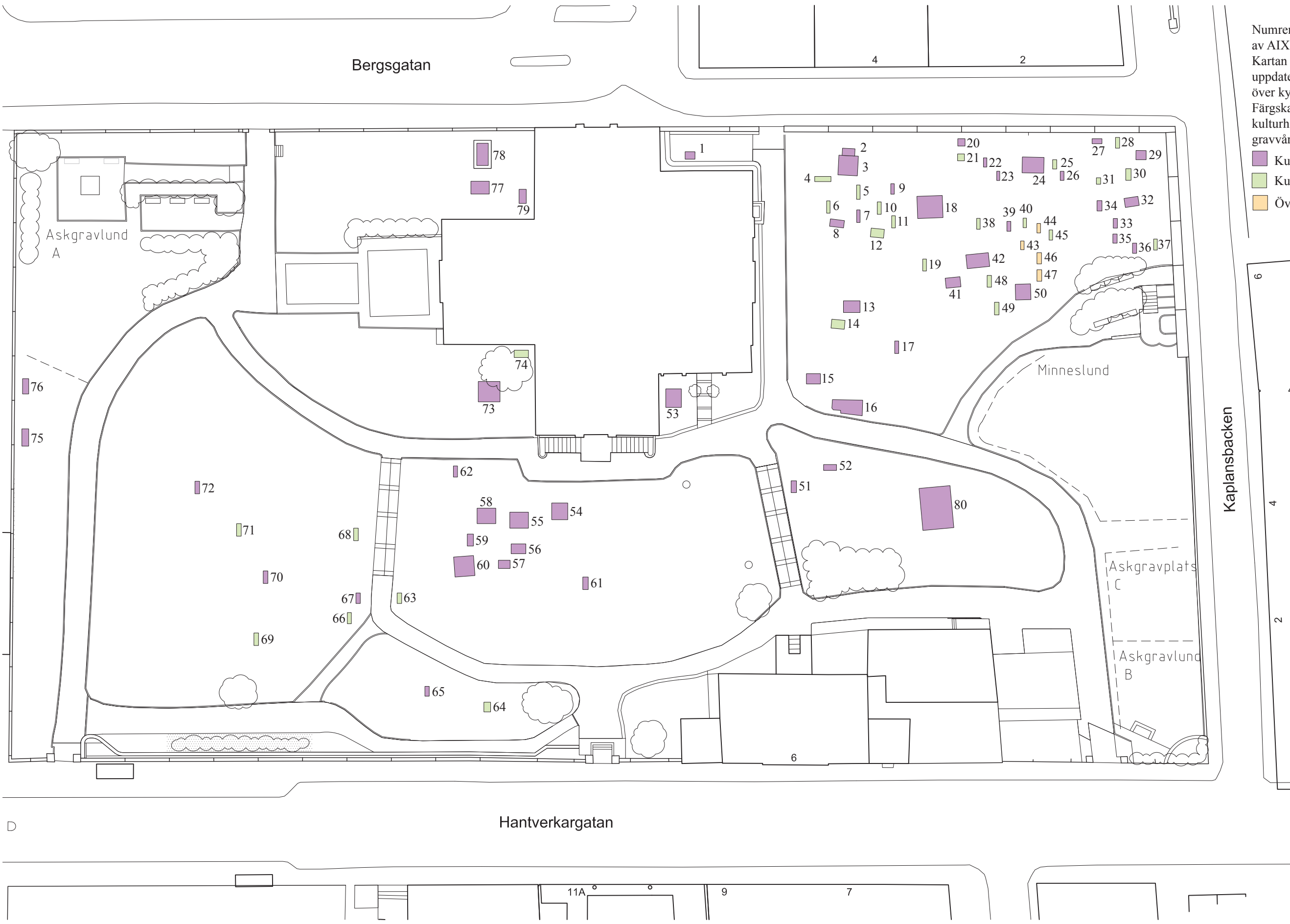
Kulturhistoriskt mycket värdefull. Föreslås som kulturgrav.

Bilaga

Gravvårdskarta Kungsholms kyrkogård.

Numrering enligt gravvårdsinventering.

Numrering av gravvårdar, upprättad av AIX arkitekter AB 2016-01-11. Kartan baseras på Topias uppdatering av tidigare karta över kyrkogården, 2015-11-21. Färgskalan motsvarar den kulturhistoriska värderingen av gravvårdarna, enligt följande:

- Kulturhistoriskt mycket värdefull
- Kulturhistoriskt värdefull
- Övriga gravar

D